

Landgericht Stuttgart, Urteil vom 09.10.2019, Az. 10 O 193/13

Yol gösterici ilke:

1. Müşterinin bir işin geliştirilmesi için yetersiz bir genel tasarım sunması halinde, işi yürüten yüklenici, müşterinin yanlış talimatlarına atfedilebilecek kusurlardan sorumlu değildir (§ 645 I BGB)
2. Yüklenicinin şartnameleri kontrol etme ve müşteriye bildirme yükümlülüğü vardır. Ancak, müşteri tarafından verilen talimatlar yüklenici açısından kabul edilebilir bir şekilde hatalı değilse, yüklenici bu yükümlülükleri ihlal etmez. Böyle bir durumun söz konusu olup olmadığı duruma göre belirlenmelidir.

BGB 645:

Eser, yüklenicinin sorumlu olduğu bir durumdan kaynaklanmaksızın, işveren tarafından tedarik edilen malzemedeki bir kusurdan veya işveren tarafından işin yapılması için verilen bir talimattan dolayı kabulden önce tahrip olmuş, bozulmuş veya işlenemez hale gelmişse, yüklenici, yapılan işe karşılık gelen ücretin bir kısmını ve ücrete dahil olmayan masrafların geri ödenmesini talep edebilir. Aynı durum sözleşmenin 643. madde uyarınca iptal edilmesi halinde de geçerlidir.

OLAY ÖZETİ

Davacı, dünya çapında faaliyet gösteren bir otomotiv şirkettir (Ana sanayi -OEM-firması). Davalı ise, otomobiller için plastik parçalar geliştirmekte ve üretmektedir (OEM tedarikçisi). Taraflar arasında uzun süredir devam eden, davalının ticari araçlar için enjeksiyon kalıplı plastik parçalar geliştirdiği, ürettiği ve tedarik ettiği bir iş ilişkisi bulunmaktadır. Davalının yanında 14 Ocak 2015 tarihli bir beyanla hukuki ihtilafa müdahil olan müdahil de termoplastik enjeksiyon kalıplı parçaların üretiminde davalının rakibi ve aynı zamanda alt tedarikçisidir.

Huzurdaki davada davacı; davalı tarafından 4 silindirli dizel motor [xxx] için **soğutma suyu çıkış nozulunun kusurlu geliştirilmesi ve üretilmesi** nedeniyle masraf talep etmektedir. Soğutma suyu çıkış nozulu **motorun montaj alanında yer almakta ve vidalar vasıtasıyla motorun silindir kapağına bağlanmaktadır**. Soğutma suyu çıkış nozulu ile silindir kapağı (flanş) arasındaki bağlantı yüzeyinde, içinde müdahil firmadan satın alınan bir sızdırmazlık halkasının bulunduğu bir oluk vardır.

10 Haziran 2005 tarihinde davacı, 21 Şubat 2008 tarihinden itibaren seri parça no. [xxx] olarak sipariş edilen şarj havası manifoldunun geliştirilmesi görevini davalıya vermiştir (Ek B 12).

Müdahil firma tarafından 2005 yılında yapılan ön geliştirmelerin ardından, davalı firma 2006 yılında davacı ana sanayi firması tarafından seri kullanım için bir soğutma suyu çıkış nozulunun tasarımı ve teslimatı ile görevlendirilmiştir.

Bu amaçla davacı, davalıya 8 Kasım 2005 tarihinde, müdahil firma tarafından üretilen [xxx] parça numaralı soğutma suyu çıkış nozulunun [xxx] prototipinin tasarım çizimini göndermiştir.

Davacı aynı zamanda, daha önce 14 Aralık 2005 tarihli EDM veri aktarımı ile gönderdiği [xxx] motoruna ilişkin montaj alanı verilerini, 19 Ocak 2006 tarihinde EDM veri aktarımı ile gönderilen "**sorgulama veri seti**"ni ve yine 22 Şubat 2006 tarihinde hazırlanan soğutma suyu çıkış nozuluna ilişkin şartnameyi de davalıya siparişinde bildirmiştir.

Montaj alanı veri setine göre, soğutma suyu çıkış nozulu silindir kapağına iki vidayla tutturulacak ve ayrıca şarj havası dağıtıcı borusuna bağlanacaktır. Veri setinde montaj için merkezleme yardımcıları öngörülmemektedir.

8 Mart 2006 tarihinde davalı, parça numarası [xxx] olan contalı ve contasız soğutma suyu çıkış nozullarının üretimi için bir teklif hazırlamış, davacı da bunu 3 Nisan 2006 tarihli bir siparişle kabul etmiştir.

Davalı daha sonra ilgili prototipi üretmiştir (4 Nisan 2006 tarihli çizim).

Davacının **değişiklik taleplerine dayanarak** - örneğin 27 Haziran 2006, 5 Temmuz 2006 ve 28 Temmuz 2006 tarihli e-postalar - davalı, her biri yeni parça numaralarıyla belirtilen ve davacı tarafından 13 Şubat 2007'den 3 Kasım 2011'e kadar olan dönemde **yeni parça numaralarıyla farklı test motoru serileri için farklı miktarlarda sipariş edilen başka çizimler ve başka prototipler üretmiştir.**

Parça numaralarının her biri üründeki bir değişikliğe ve bir kalıp değişikliğine dayanmaktadır.

Davacı firma, 8 Mart 2006 tarihinde soğutma suyu çıkış nozulu serisi parçaları için fiyat teklifi talep etmiştir. Davalı da 4 Mayıs 2006 tarihinde buna uygun bir teklif sunmuştur.

Davacının 21 Temmuz 2006 tarihli [xxx] sayılı "**NPP sonucu**" ve davalının 24 Ağustos 2006 tarihli "NPP sonuç onayı" ile davalıya sözleşmenin imzalandığı bildirilmiştir. Taraflar arasında böylece çok yıllık bir tedarik sözleşmesinin tüm esaslı noktaları üzerinde anlaşmaya varılmıştır. Yine bu sözleşmeye göre davalı; [xxx] parça numarasına

ilişkin seri kalıplardan ("A") seri parça olarak bir LU su çıkış nozulunun 1,88 € birim fiyatla davacıya tedariki için görevlendirilmiştir.

"NPP sonucu"nda, davacının "Motorlu Araçlar için Üretim Malzemesi ve Yedek Parça Satın Alma Şart ve Koşulları"na) ve [xxx] ([xxx]) (dosyanın Bl. 1540'ı) atıfta bulunmaktadır.

Seri üretimin başlaması için bağlayıcı olmayan tarih 01/08/2008'dir, araç maliyetleri (%100) 293.000,00 € olarak belirtilmiştir.

Daha sonra davalı, [xxx] parça numaralı soğutma suyu çıkış nozulunu ilk kez seri parça olarak geliştirmiştir.

Davacı 5 Aralık 2006 tarihli bir mektupla parçaların üretimi için ön onay vermiş ve davalıyı üretime başlamak üzere görevlendirmiştir.

LU su çıkış nozulu [xxx] ilk kez davacının 8 Şubat 2007 tarihli [xxx] numaralı siparişi ile seri parça olarak sipariş edilmiş ve bu sipariş davalı tarafından 20 Mart 2007 tarihinde onaylanmıştır.

Davacı, 7 Mart 2008 tarihinde seri soğutma suyu çıkış nozulunu seri araçlara takılmak üzere piyasaya sürmüştür. **Seri üretim sırasında bile davalı, soğutma suyu çıkış nozulunda tasarım değişiklikleri yapmış ve davacıdan gelen ilgili siparişlere dayanarak başka prototipler üretmiştir.**

Davacı, Şubat 2007'den Aralık 2012'ye kadar, "Stand 01/2004" satın alma şart ve koşullarının farklı versiyonlarına atıfta bulunarak motorlu taşıtlar için üretim malzemesi ve yedek parça sipariş etmiştir.

Davalı, davacının ilgili satın alma sözleşmelerine cevaben 31 Aralık 2012 tarihine kadar sürekli olarak toplam 787.410 adet soğutma suyu çıkış nozulunu seri parçalar halinde davacı tarafından belirtilen yerlere teslim etmiştir.

Davacı, [xxx] motorunun seri üretiminin başlamasıyla birlikte Temmuz/Ağustos 2008'den itibaren soğutma suyu çıkış nozullarını [xxx]'deki motor fabrikasında monte etmiştir. Davacının binek otomobil sektöründeki (model serisi [xxx]) ve VAN sektöründeki (model serisi [xxx]) çeşitli model serilerindeki araçları bu motorla donatılmıştır.

Daha sonra, motorların çalışması sırasında, soğutma suyu çıkış nozulunun silindir kapağı ile ara yüzeyinden soğutma suyu sızmıştır. Davacı, 16 Şubat 2010 tarihli bir saha test raporunda ve 4 Ağustos 2010 tarihli bir e-postada, davalıyı [xxx] parça numaralı bir soğutma suyu çıkış nozulundaki ilk sızıntı hakkında bilgilendirmiş ve

şikayet edilen parçaların ayrıntılı olarak incelenmesini talep etmiştir. Taraflar, davacının tedarikçilerine sunduğu [xxx] (Ek K 20) ve [xxx] (Ek'in Bl. 26'sı) çevrimiçi platformu aracılığıyla soğutma suyu çıkış nozulunun arızaları hakkında iletişim kurmaya devam etmiştir.

Montaj sırasında soğutma suyu çıkış nozülünün şarj havası manifold borusuna vidalandığı vidaların çekilmesi gereken soğutma suyu çıkış nozülünün üç vida deliğinden birinin konumunun davacı tarafından sağlanan çizimlerden farklı olduğu ve bu nedenle boyutsal olarak doğru olmadığı ortaya çıkmıştır. Satışı yapılan araçlarda meydana gelen sızıntıların ilk onarımı Haziran 2009'da garanti kapsamında gerçekleştirilmiştir.

Davacı, 16 Şubat 2010 tarihli saha test raporuna göre, sahada sorun oluşan araçların soğutma suyu çıkışlarının modifiye edilmiş yeni soğutma suyu çıkışlarıyla değiştirildiği bir müşteri hizmetleri önlemi oluşturmuştur.

Taraflar daha sonra birkaç yıl boyunca arızanın nedenini araştırmış ve arızayı gidermeye çalışmışlardır. Kasım ayında davalı, davacıya flanşa merkezleme pimleri takılmasını önermiş ancak bu öneri davacı tarafından reddedilmiştir.

Davacının İddia ve Taleplerinin Özeti:

Davacıya göre tedarik edilen soğutma suyu çıkış nozulları kusurludur. Bu bağlamda, davalı tasarım hataları ve üretim kusurları işlemiştir. Davacı ise soğutma suyu çıkış nozulları motorlara uygun şekilde takmıştır.

Davacıya göre öncelikle; geliştirmeden genel olarak sorumlu olan davalıdır ve davalı tarafından seçilen tasarım, soğutma suyu çıkış nozulu ile silindir kapağı arasındaki sızdırmazlık halkasının düzgün çalışması için gereken minimum sıkıştırmayı sağlamamıştır. Davalı tarafından seçilen 6 tırnaklı sızdırmazlık halkası, tasarımı nedeniyle presleme sırasında eğilmiştir. Ayrıca, bileşen tasarlanırken davalı tüm çalışma yüklerini, özellikle de yine davalı tarafından üretilen ve soğutma suyu çıkış nozülünün bağlı olduğu şarj havası manifold hattının (LLVL) çalışma yükünü dikkate almamıştır.

Tasarım zayıflıkları davacının zorunlu kıldığı spesifikasyonlarından kaynaklanmamaktadır. Özellikle, davacı davalıya soğutma suyu çıkış nozulunu gerekli ve vazgeçilmez şarj havası manifoldu çalışma yüklerini bilmeden tasarlama talimatı vermemiş ve ayrıca üç delikli flanş yerine iki delikli flanşla ilgili herhangi bir zorunlu spesifikasyonda bulunmamıştır. Soğutma suyu çıkış nozulundaki kusur, davalının - [xxx] 'de belirtilen hükümlere aykırı olarak - arıza modu ve etki analizi ([xxx]) olarak adlandırılan analizi düzgün bir şekilde gerçekleştirilmemesi nedeniyle fark edilmemiştir. Davalı tarafından sunulan 30 Ocak 2014 tarihli [xxx] anlamlı değildir. Eğer [xxx] düzgün

bir şekilde gerçekleştirilmiş olsaydı, tasarım kusurlarının geliştirme aşamasında fark edilmesi gerekirdi.

Buna ek olarak, davalı üretim sırasında davacı tarafından onaylanan çizimlere uymayan bir parça kullanmıştır. Bu durum, soğutma suyu çıkış nozulunun vida bağlantılarından birinin davalı tarafından yanlış delinmesine ve soğutma suyu çıkış nozulunun motorda tam olarak amaçlanan konumda olmamasına yol açmıştır. Bu üretim hatası, sızdırmazlık halkasının minimum sıkıştırması üzerinde ek bir olumsuz etki yaratmış ve sızdırmazlık etkisinin daha da azalmasına yol açmıştır.

Davacı tarafından kullanılan silindir kapağında, zaten yetersiz olan sızdırmazlık etkisi üzerinde ek bir olumsuz etkiye sahip olabilecek çapaklar, kusurlu soğutma suyu çıkış nozullarının %5'inden daha azında bulunmuştur.

Soğutma suyu çıkış nozulları davacının fabrikasında düzgün bir şekilde monte edilmiştir. Davalı tarafından sunulan sunumlardan ve 7 Ekim 2008 tarihli MTM analizinden anlaşılacağı üzere, soğutma suyu çıkış nozulunun vidaları her zaman doğru sıkılmıştır. Davacı tarafından seçilen montaj varyantlarının her biri ile - özellikle seçilen ilgili vidalama sırası ile - düzgün tasarlanmış bir soğutma suyu çıkış nozulunun düzgün bir şekilde sızdırmaz olması ve çalışma sırasında arızalanmaması gerekirdi.

Yapılan anlaşmalara göre, davalı, en azından yasal hükümlere uygun olarak, talep edilen zararı tazmin etmekle yükümlüdür.

Davacı, soğutma suyu çıkış nozulunun geliştirme sorumluluğunu kalıcı olarak davalıya devretmiştir. Kurulum alanı özellikleri ve şartnameler temelinde kendi sorumluluğunda en uygun çözümü bulmak davalının görevidir. Soğutma suyu çıkış nozulunun montaj sırasında hiç eğilmeyeceği bir montaj yöntemi bulmak ise davacının görevi değildir.

Şartnameye göre davalı, montaj mastarları, saplama civataları veya diğer ön merkezleme önlemleri gibi özel önlemler olmaksızın otomotiv endüstrisinde bilinen koşullar altında seri üretimde montajın mümkün olmasını sağlamak zorundadır. Münferit parçalara ilişkin ibra beyanları ile davacı, tasarım konusunda herhangi bir sorumluluk üstlenmemiştir.

Davacı, soğutma suyu çıkış nozulları için davalı ile çeşitli iş ve malzeme sözleşmeleri akdetmiştir. Prototip siparişleri ve seri parçaların satın alınması, iş ve malzeme sözleşmeleri olarak sınıflandırılması gereken karma tip sözleşmelerdir (özellikle geliştirme, üretim ve mülkiyet devri unsurları içeren). "Motorlu Araçlar için Üretim Malzemesi ve Yedek Parça Satın Alma Hüküm ve Koşulları"nın uygulandığı sözleşme ilişkisi, bir bütün olarak satış hukukuna tabidir. Geliştirmenin devreye alınması teslimat için bir ön aşamadır. Geliştirme için bir iş ve hizmet sözleşmesi ve üretim ve satış için bir

iş ve malzeme sözleşmesi olduğu varsayılsa bile, davacının satın alma hüküm ve koşulları, tarafların 21 Temmuz 2006 ve 24 Ağustos 2006 tarihli mektuplarındaki ilgili beyanlarına uygun olarak uygulanmalıdır.

Satın alma şart ve koşullarının 10.1 b), 1. bendine göre "2004 versiyonunda (01/2004 itibariyle, Ek K 257, 3. kısım) ve 2007 versiyonunda ("10/07", Ek B 55 = Ek K 257, 2. kısım) motorlu taşıtlar için üretim malzemesi ve yedek parçalar ve 10. bölüme göre. 2012 versiyonunun ("11/2011 Statüsü", Ek K 7, 2. kısım) 1 b) maddesine göre, "BGB Madde 439 (1), (3) ve (4) uyarınca müteakip ifa ve müteakip ifa amacıyla gerekli nakliye masraflarının (çekme masrafları hariç) ve sökme ve takma masraflarının (işçilik masrafları; kararlaştırılmışsa malzeme masrafları) geri ödenmesini talep edebilir. Buna göre, davalının tazmin yükümlülüğü, herhangi bir temsil yükümlülüğünden bağımsız olarak mevcuttur.

Buna ek olarak, davacı, satın alma hüküm ve koşullarının ("10/07" versiyonu ve "01/2004 itibariyle", Ek K 257, 2. kısım = Ek B 55 ve K 257, 3. kısım) 10.1 c) 1. cümlesi uyarınca davalıdan tazminat talep etme hakkına sahiptir. **Buna göre, davacı "ayıplı malların tesliminin ötesine geçen kusurlu bir görev ihlali durumunda (örneğin bilgi, tavsiye veya inceleme sağlama yükümlülüğü durumunda) ayıbın ortaya çıkan sonuçları için tazminat talep edebilir.** Davacı, ortaya çıkan dolaylı zararın tazmin edilmesini ve dolaylı zararın 11. Bölüm uyarınca mevzuata uygun olarak ödenmesini talep edebilir".

Davalı, ihmali nedeniyle yabancı soğutma suyu korumasının tasarımında çeşitli hatalar yapmıştır. Ayrıca, davalının bir diğer kusuru da; düzgün bir şekilde uygulanması durumunda arıza risklerini erken bir aşamada ortaya çıkaracak olan uygun bir FEMA'nın tatbik edilmemiş olmasıdır.

Hükümler yürürlükte ve bağlayıcıdır. Özellikle, ilgili hüküm, yasal hükümlerin temel ana fikirleriyle bağdaşmayacak şekilde sapmadığından, davalı için [BGB'nin 307 \(2\) No. 1](#) maddesi anlamında da "makul olmayan bir dezavantaj" söz konusu değildir.

Davacı, satın alma şartlarının 4. Bölümü uyarınca, kusuru usulüne uygun olarak yazılı olarak bildirmiştir. Zaten 16 Şubat 2010 tarihli saha test raporu da davacının tüm üretimi etkileyen bir kusurdan şikayetçi olduğunu göstermektedir. Ayrıca 4 Ağustos 2010 ve 17 Ağustos 2010 tarihli e-posta mektupları da kusurlara ilişkin etkili bildirimler içermektedir. Davalının erişiminin olduğu [xxx] ve [xxx] çevrimiçi platformları aracılığıyla, münferit vakalar da davalıya zamanında ve usulüne uygun olarak bildirilmiştir.

Satın alma şart ve koşullarının geçersizliği durumunda, davacı, kusurlu soğutma suyu çıkış nozullarının teslimi ve müteakip ifa yükümlülüğünün yerine getirilmemesi nedeniyle BGB §§ [280](#) paragraf 1, paragraf 3, [281, 437](#) no. 2 uyarınca davalıya karşı yasal

tazminat talebinde bulunma hakkına sahiptir. Tasarım hatası riskin devri sırasında mevcuttur. Davacı, § 478 paragrafı uyarınca tüketicilere satış yapan müşterilerine karşı sorumludur. Aynı maddenin ikinci fıkrasına göre ise onarım sonucunda ortaya çıkan masrafların iadesinden de yine sorumludur. Davacı, kendisi de satıcı olarak hareket ettiği ölçüde, BGB §§ 437 no. BGB (Alman Medeni Kanunu) §§ Madde 437/I, 446, 434/II hükümlerine göre de sorumluluğu mevcuttur. Buna ek olarak, davalının davalı soğutma suyu çıkış nozulunun tasarımındaki kusurlardan ve yanlış yürütülen [xxx] (Hata Modu ve Etkileri Analizi) 'nden sorumlu olması sebebiyle de davacı, BGB § 280/I, § 437/III kapsamında talepte bulunmuştur. Davacıya göre davalı, özellikle "üç delikli flanş yerine iki delikli flanş kullanılması" ve "şarj havası dağıtıcı borusunun çalışma yüklerinin dikkate alınmaması" gibi hasara neden olan temel tasarım hatalarıyla ilgili olarak [BGB Madde 280 paragraf 1 cümle 2](#) uyarınca sorumlu olmadığını kanıtlayamamıştır. Hem üç delikli flanş kullanımının gerekliliği hem de şarj havası manifoldu çalışma yüklerinin oluşumu genel olarak davalı tarafından bilinmekteydi ve otomotiv endüstrisi için plastik enjeksiyon kalıplı bileşenlerin tasarımında bir geliştirme tedarikçisi ve uzmanı olarak bu husus davalı tarafından dikkate alınmalıydı. Bu bakımdan davalı, bilgilendirme ve denetleme görevlerini kusurlu bir şekilde ihlal etmiştir.

Davacının talepleri de - kısmen - zaman aşımına uğramamıştır. Teslimattan bağımsız olarak akdedilen bir iş ve hizmet sözleşmesi olarak olası bir "geliştirme sözleşmesinden" kaynaklanan talepler için zaman aşımı süresi, [xxx] numaralı parça ile ilgili 16 Şubat 2010 tarihli ilk saha test raporundan bu yana devam eden müzakereler nedeniyle askıya alınmıştır. Ayrıca, davalı tarafından imzalanmış 30 Mayıs / 6 Ağustos 2012 tarihli bir zamanaşımı feragatnamesi bulunmaktadır.

Arızalı soğutma suyu çıkış nozulları sonucunda, sahadan gelen rücu talepleri ve gerekli müşteri önlemleri nedeniyle etkilenen araçlarda onarımlar gerekli hale gelmiş ve bunun sonucunda davacı - son tarih olan 4 Ağustos 2014'e kadar hesaplanan - 89.686.147,88 € tutarında zarara uğramıştır; bu zarar malzeme maliyetlerinden (soğutma suyu çıkış nozullarının değiştirilmesi için gerekli olan yedek parça ve malzeme giderleri) oluşmaktadır (yardımcı malzeme maliyetleri (soğutma suyu çıkış nozullarının değiştirilmesiyle bağlantılı diğer masraflar için atölyelere yapılan tazminat ödemeleri), işçilik maliyetleri (soğutma suyu çıkış nozullarının değiştirilmesi için atölyelerde yapılan ücretle ilgili masraflar), lojistik maliyetleri (soğutma suyu çıkış nozullarının taşınması için yapılan masraflar) ve mobilite maliyetleri (aracı soğutma suyu çıkış nozullarının değiştirilmesi için atölyede bulunan sürücülerin mobilitesini sağlamak için yapılan masraflar). Arızalı soğutma suyu çıkış nozullarının teslimatı, son tarih olan 4 Ağustos 2014 itibarıyla dünya çapında 419.157 aracın 4 Ağustos 2014 tarihli listeye (Ek K 56) uygun olarak saha rücu ve müşteri hizmetleri önlemleri yoluyla onarılmasına neden olmuştur. Binek araç sektöründe, 100.292 soğutma suyu çıkış nozulu sahaya başvuru yoluyla ve 204.265'i müşteri hizmetleri önlemleri yoluyla değiştirilmiştir. VAN sektöründe, 113.572 soğutma suyu çıkışı saha müdahalesi yoluyla ve 1.028'i müşteri hizmetleri önlemleri yoluyla değiştirilmiştir. Gelecekte, davacının soğutma suyu çıkış nozullarının

arızalanması nedeniyle daha fazla zarar görmesi beklenmektedir, ancak bu zararın miktarı henüz belirlenememiştir. Son tarih olan 4 Ağustos 2014 itibariyle, davacı tarafından tutulan SRS aracına göre (Ek K 56), kusurlu soğutma suyu çıkış nozullarının teslimatı dünya çapında 419.157 onarıma yol açmıştır.

Davacı ayrıntılı olarak, son tarih olan 4 Ağustos 2014'e kadar hesaplanan aşağıdaki kalemleri talep etmektedir:

Toplam ücretler: 82.063.939,99 €
Malzeme fiyatı toplamı [xxx]: € 1,039,906.62
Toplam yardımcı malzeme maliyeti: 1.264.417,75 €
Toplam lojistik maliyeti: 103.990,66 €
Toplam hareketlilik maliyeti: 5.213.892,86 €
Toplam: 89.686.147,88 €

Sonuç olarak, davacı tarafından tutulan su aracına göre 22 Ağustos 2019 tarihine kadar 95.836 onarım daha (Ek K 321) - şimdi toplam 514.993 onarım (dosyanın Bl. 2141 f.) - yapılmış ve hasar 108.832.085,50 €'ya yükselmiştir.

Zararın 17 Kasım 2013 referans tarihine kadar hesaplanması nedeniyle 91.838.110,99 Avro tutarındaki orijinal ifa talebi yerine, 18 Eylül 2014 tarihli beyanda zararın 4 Ağustos 2014 referans tarihine kadar yeni bir şekilde hesaplanması nedeniyle talebin kısmen geri çekilmesinin ardından- ve 28 Ağustos 2019 tarihli beyanda zararın 22 Ağustos 2019 referans tarihine kadar yeni bir şekilde hesaplanması nedeniyle talebin bir miktar daha artırılmasının ardından - ve 28 Ağustos 2019 tarihli beyanda 22 Ağustos 2019 referans tarihine kadar zararın yeni bir hesaplaması nedeniyle talepte daha fazla artış yapılmasının ardından ve ayrıca belirli zaman noktalarından itibaren zararın ilgili kapsamına göre kademelendirilmiş temerrüt faizi talep edilmiştir. Davacının nihai talebi şu şekildedir:

- I. Davalının, davacıya toplam 108.832.985,50 Avro ödemesine ve bu tutara aşağıdaki tarihten itibaren ilgili baz faiz oranının 5 puan üzerinde faiz ödemesi (faiz başlangıç tarihlerine ilişkin detaylar çeviriye alınmamıştır),
- II. Davalının, ilk talepte ileri sürülen zararlara ek olarak, kusurlu soğutma suyu çıkış nozullarının (KWAS) tedarik edilmesi sonucunda davacının maruz kaldığı tüm diğer zararları tazmini.

Davalı davanın reddini talep etmiştir.

Davalının savunması özetle şu şekildedir:

Davalı, sadece bir aracın çeşitli parçaları için belirli münferit parçaların satıcısı ve tedarikçisidir. Münferit parçaların üreticisi olarak, tedarik ettiği münferit parçaların ötesinde, motordaki münferit parçaların birbiri ile bileşiminden (arayüzünden) sorumlu değildir. Davalının tasarım sorumluluğu silindir kapağına olan bağlantı ile ilgili değil, sadece ve sadece sınırlı bir ölçüde soğutma suyu çıkış nozulunun kendisi ile ilgilidir. Davacı, müdahil firma ile işbirliği içinde bir soğutma suyu çıkış nozulu geliştirmiştir.

Bu geliştirme aşaması - 19 Ocak 2006 tarihli veri kaydına göre - davalının siparişinin temelini oluşturmuş, davalının tasarım görevi sadece entegre yakıt filtresi tutuculu soğutma suyu çıkış nozulunun mevcut tasarımını plastik ve aletlere uygun bir şekilde tasarlamaktan ibaret olmuştur. Davacının müdahil firma ile yaptığı ön geliştirmeye kıyasla, vida bağlantısının sıklığı ile ilgili olan flanşın nöröljik noktalarının değiştirilmesine izin verilmemiştir. **Davalı için siparişin kapsamının yalnızca halihazırda ilerlemiş olan geliştirme aşamasının nihai geliştirilmesinden ibaret olduğu, 1 Ocak 2014 tarihli geliştirme emrinin 4. maddesine göre siparişe dahil edilmeyen davalı tarafından tahmin edilen ürün geliştirme maliyetleri ile de gösterilmektedir.** 3 Nisan 2006 tarihli geliştirme emrinin 4. maddesi (Ek B 13) 11.500,00 Avro ve 6.800,00 Avro olarak belirlenmiştir.

Mühür ayrıca davacı tarafından 2005 yılından 2006 yılının başlarına kadar müdahil firma ile işbirliği içinde - davalı soğutma suyu çıkış nozulunun inşası ile görevlendirilmeden önce - geliştirilmiştir. Davalıya Şubat 2006'da daha önce geliştirilmiş olan mühürleri devralması talimatı verilmiştir. 6-nub conta (müdahil firma tarafından üretilen) bugün hala en son teknolojiye karşılık gelmektedir.

Davalı, soğutma suyu çıkış nozulunun tasarımında veya imalatında, sızdırmazlık sistemi üzerinde veya soğutma suyu çıkış nozulunun flanşı ile motorun silindir kapağı arasındaki vida bağlantısındaki sızdırmazlık etkisi üzerinde herhangi bir etkisi olabilecek herhangi bir hata yapmamıştır. Dolayısıyla, soğutma suyu çıkış nozulu şartnamenin gerekliliklerini yerine getirmekte, davacı tarafından sunulan 2D çizimlere ve davacı ile yapılan diğer tüm yazılı ve sözlü anlaşmalara ve onaylara uygundur. Üretim de kusursuzdur. Soğutma suyu çıkış nozulunun bir vidalı deliğindeki boyutsal sapma sızdırmazlığı etkilememektedir. Davacının şikayetinin aksine, işletme yükleri de yeterince dikkate alınmıştır, işletme yüklerinin silindir kapağı ile vida bağlantısı üzerinde zaten önemli bir etkisi yoktur ve bu vida bağlantısının geçerliliğinde bir rol oynayamaz. Bunun dışında, davacının motora ilişkin sistem sorumluluğunun bir parçası olarak tek başına sorumlu olduğu soğutma suyu çıkış nozulu üzerinde etkisi olan çeşitli diğer işletme yüklerinin de dikkate alınması gerekmiştir.

Soğutma suyu çıkış nozulunun silindir kapağı ile ara yüzeyindeki sızıntının ve soğutma suyu kaçağının nedeni, davacının fabrikasında tekniğin son durumuna uymayan ve davacının kendi montaj şartnamelerine aykırı olarak gerçekleştirilen bir montajdır. Eğer 6-nub conta doğru bir şekilde monte edilmiş olsaydı, davalının soğutma suyu çıkış nozulunun tasarımıyla bağlantılı olarak sızdırmazlık sisteminin yeterince sıkı olması garanti edilirdi. **Davacı, soğutma suyu çıkış nozulunu uzun bir süre boyunca yanlış sırada vidalamış ve vidaları sıkmamıştır. Soğutma suyu çıkış nozulunu tek başına değil, şarj havası dağıtıcı borusu ile birlikte monte etmiş ve soğutma suyu çıkış nozulunu yıllarca çapaklı silindir kapaklarına vidalamıştır. Buna ek olarak, davacı tarafından kullanılan silindir kapaklarının %100'ü hasarla ilgili dönemde montaj sırasında çapaklanmış ve bu da bazı durumlarda contaların hasar**

görmesine neden olmuştur. Ayrıca, Aralık 2010'dan Ocak 2012'ye kadar bir montaj grubu olarak yapılan montaj ve ortaya çıkan sorunlar nedeniyle davacı, soğutma suyu çıkış ağzını monte ederken sıvı bir yağlayıcı ("Spüli") kullanmıştır. Yağlayıcı madde kullanımı contanın oluk içinde eğilmesini teşvik etmekte ve bu da contanın sızmasına yol açmaktadır. Davacı ayrıca davalıya 2012 yılının başından itibaren müdahilden yağlayıcı ile kaplanmış bir conta temin etmesi talimatını vermiş, bunun üzerine davalı davacıya yağlayıcı ile kaplanmış bir conta temin etmiştir. Yapıştırılmış bir kaplamanın kullanılması, contanın oluk içinde eğilmesini de destekleyebilir.

Müdahil firma tarafından herhangi bir araç değişikliği yapılmamıştır.

Davacının iddiasının aksine, davalı arıza modu ve etkileri analizini de gerçekleştirmiştir [xxx]. Testler 22 Mayıs 2006 tarihinde başlatılmış ve sonuçlar yazılı olarak belgelenmiştir. Test raporları ile ilgili olarak davacı onay vermiştir. Ayrıca, arıza modu ve etkileri analizinin [xxx] yapılmaması, kalite sürecinin yalnızca bir parçası olduğu için herhangi bir hak talebine yol açmamaktadır.

Davacının satın alma hüküm ve koşullarının 10.1 b) 1. girintisi ve 10.1 c) 1. cümlesinde yer alan hükümler geçersizdir.

Ayrıca davalı, kusur ile iddia edilen zarar veya münferit zarar grupları arasında bir bağlantı bulunmadığını ileri sürmektedir.

Soğutma suyu çıkış nozullarının 2010 yılındaki teslimatları ile ilgili olarak, davalının sorumluluğu ortadan kaldırılmıştır çünkü taraflar 2 Eylül 2011 ve 5 Eylül 2011 tarihli e-posta yazışmalarında "sıfır" kabul oranı üzerinde (tedarikçi tarafından rastgele örneklerden tanınan talep sayısından) davacının davalıya karşı herhangi bir talepte bulunmayacağı hususunda anlaşmışlardır. Davalının, uzun müzakereler sonucunda varılan anlaşmanın ardından davacının 7 Eylül 2012 tarihli borç notunda beyan ettiği çekinceyi beklemesine gerek kalmamıştır.

Davacının zararının miktarına ilişkin beyanları anlaşılır değildir ve dayanaksızdır.

Davacı ayrıca zararları en aza indirme yükümlülüğünü de ihlal etmiştir. Bir yandan, müşteri hizmetleri önlemlerinin bir parçası olarak işlevsel soğutma suyu çıkış nozullarını değiştirmiştir. Bunu yaparken, davacı - ***tamamen iyi niyetle*** - onarımların büyük bir kısmını aracı satın alanlara karşı garanti süresi dışında gerçekleştirmiştir. **Davacı, bu tür itibar ve müşteri memnuniyetini sağlamaya yönelik tedbirlerin maliyetini davalıya yansıtamaz.** İkinci olarak, davacı, davalının soğutma suyu çıkış memelerinin montajı için 12 uçlu conta kullanma önerisine yanıt vermekte geç kalmış - ancak 2011'in sonunda / 2012'nin başında - ve silindir kapaklarının çapaklanması sorununu ancak 2012'nin başında ele almıştır. Sorunlu su pompalarının değiştirilmesiyle bağlantılı olarak

çok sayıda soğutma suyu çıkış nozülü, soğutma suyu çıkış nozülünde bir kusur olmaksızın değiştirilmiştir.

Davalı zamanaşımı itirazında bulunmuştur. Buna göre davacının, Üretim Malzemesi ve Yedek Parça Teslim Şartları Bölüm 10.3 (Ek K 7) uyarınca müşteriye teslimden itibaren 30 aylık süre; Motorlu Araçlar için Üretim Malzemesi ve Yedek Parça Satın Alma Şartları Bölüm 10.3 (Ek B 7) uyarınca 24 aylık veya 30 aylık süreler; Üretim Malzemesi ve Yedek Parçalar için Teslimat Şartlarının 10.3 Bölümü veya Motorlu Araçlar için Üretim Malzemesi ve Yedek Parçalar için Satın Alma Şartlarının 10.3 Bölümü uyarınca 24 ay veya 30 aylık süreler dolmuştur ve davalının garanti süresi ilgili onarımlar yapıldığında zaten sona ermiştir. Davacının soğutma suyu çıkış nozulunun tasarım hatalarından kaynaklanan talepleri de zaman aşımına uğramıştır, zira soğutma suyu çıkış nozulunun geliştirilmesi, [xxx] parça numaralı su çıkış nozulu takımlarının üretimi için ön izin ve geliştirme sonucunun [§ 640 paragraf 1 BGB](#) (Alman Medeni Kanunu) uyarınca kabulü ile tamamlanmıştır.

Davacı tarafından atıfta bulunulan satın alma hüküm ve koşullarındaki hükümler bir yandan fiilen yerine getirilmemiştir ve diğer yandan [BGB 307](#) md. uyarınca geçersizdir. Ek B 55 olarak sunulan "Motorlu Araçlar için Üretim Malzemesi ve Yedek Parça Tedarik Şartları ve Koşulları (Versiyon 10/07)" Mart 2008 ve Aralık 2011 tarihleri arasında imzalanan satın alma sözleşmeleri için belirleyici olmuştur. Madde 10.1 b), bent 1'de yer alan hüküm [BGB § 307 paragraf 2 no. 1](#) uyarınca geçersizdir, çünkü sökme ve takma masraflarının geri ödenmesi [BGB § 439 paragraf 2](#)'nin temel fikri ile uyumlu değildir. Satın Alma Hüküm ve Koşullarının 10.1. Bölümünün c) 1. cümlesi de aşağıdaki hususları ihlal etmektedir [§ 307 BGB](#).

Davalı da gerekli özeni göstermiş olduğu için kusurlu değildir. Bölüm 10.1 c) (Ek B 55) kapsamındaki sorumluluk bağlamında davalının herhangi bir kusuru olup olmadığını kanıtlama yükümlülüğü davacıya aittir.

Son olarak, davacının tüm talepleri, Satın Alma Şartları ve Koşulları'nın Satın Alma Hüküm ve Koşullarının 10.4 Bölümü (Ek B 55), davacının geliştirme departmanı tarafından hazırlanan montaj çizimlerine ve davacının montaj talimatlarına montaj sırasında uyulmadığı için hariç tutulmuştur. Dolayısıyla, davacı Bölüm 10.4 (Ek B 55) anlamında montaj yönetmeliklerini ihlal etmiştir.

Davacının yasal talepleri, Satın Alma Hüküm ve Koşullarının (Ek B 55) 10.1 d) bölümüne göre hariç tutulmuştur. Ayrıca, yasal sorumluluk için gerekli olgusal şartlar yerine getirilmemiştir.

Ayrıca, davacının talepleri davalıya derhal ya da yazılı olarak bildirilmemiştir. [HGB 377.](#) madde ile bağlantılı olarak 4. madde (Ek B 55) davalıya bildirilmemiştir.

Tarafların görüşlerine ilişkin daha ayrıntılı bilgi için, teati edilen yazılı görüşlere ve eklere atıfta bulunmaktadır.

Daire (Mahkeme), uzman [xxx]'den 31 Ağustos 2016 (BI. 1178 ve devamı) ve 29 Ağustos 2018 (BI. 1929 ve devamı) tarihli yazılı uzman görüşlerini alarak delil toplamıştır. Delil toplama işleminin sonuçlarına ilişkin olarak, yazılı bilirkişi raporlarına ve bilirkişinin 30 Kasım 2016 (BI. 1335 vd. dosya) ve 9 Eylül 2019 (BI. 2171 vd. dosya) tarihli duruşmalarında sunduğu açıklamalara atıfta bulunmaktadır.

KARARIN GEREKÇELERİ

Dava kabul edilebilir, ancak hem ödeme başvurusu hem de tespit kararı başvurusu bakımından temelsizdir.

A.

Davacı, davalıya karşı herhangi bir sözleşme veya kanuni talepte bulunma hakkına sahip değildir.

Bir soğutma suyu çıkış nozulunun geliştirilmesi ve tasarımı ile ilgili olarak, taraflar arasındaki sözleşme ilişkisi BGB Madde 631 uyarınca bir işçilik ve malzeme (eser) sözleşmesi olarak kabul edilir. [§ 631 BGB](#); seri olarak üretilecek soğutma suyu çıkış nozullarının üretimi ve teslimatı ile ilgili olarak Davacı ne iş ve işçilik sözleşmesi (I.) ([§ 651 a.F. BGB.](#)) ne de iş ve malzeme sözleşmesi (II) ([§ 631 BGB](#)) kapsamında bir tazminat talebine bulunamaz. Davalı, ikincil bir yükümlülüğün kusurlu ihlali nedeniyle de davacıya karşı sorumlu değildir (III.)

I.

Davacının davalıya karşı taraflar arasında akdedilen iş ve hizmet (eser) sözleşmesinden kaynaklanan, [633](#), [634](#) No. 4, [280](#) para. [§§ 633](#), [634](#) No. 4, [280](#) Para. 1 BGB uyarınca veya Madde 10.1'e dayanarak;

b) satın alma hüküm ve koşullarının ihlal edilmesi halinde, davacı davada ileri sürülen zararlar için tazminat alma hakkına sahip değildir.

Davalı, soğutma suyu çıkış nozulu ile silindir kapağı arasındaki sızdırmazlık bağlantısının tasarımıdan kaynaklanan arızasından sorumlu değildir. Diğer kusurlar, iddia edilen hasar kalemlerinin nedeni değildir.

1.

Taraflar arasındaki sözleşme ilişkisi, bir soğutma suyu çıkış nozulunun geliştirilmesi ve inşasına ilişkin bir eser ve iş sözleşmesi olarak nitelendirilmelidir. Davacının, soğutma suyu çıkış nozulunun seri parça olarak geliştirilmesinden teslimine kadar olan sözleşme ilişkisinin Alman Medeni

Kanunu'nun (BGB) 651. maddesi uyarınca eser sözleşmesi olarak nitelendirilmesi gerektiği yönündeki görüşü kabul edilemez. BGB § 651 eski versiyonu kabul edilemez.

Bir sözleşme - taşınır bir ürünün imalatı ile ilişkili olsa bile;

- Sözleşmenin içeriğine göre, malların satışıyla bağlantılı mülkiyet ve zilyetlik devri ana odak noktası değilse, bunun yerine taşınır malın yalnızca teknik üretiminin ötesine geçen genel bir başarı yüklenicinin yükümlülüklerinin ana odağını oluşturuyorsa, BGB Madde 651'e (mülgâ) tabi değildir (bkz. OLG Düsseldorf, 25 Temmuz 2014 tarihli karar - I-22 U 192/13 ve diğer referanslar).

Belirleyici faktör, genel başarı için sadece üretimin ötesine geçen, özellikle de bundan bağımsız olan ve sözleşmenin odak noktasını oluşturan başka hizmetlerin gerekli olup olmadığıdır (bkz. Palandt/Sprau, BGB, 78. baskı, Bölüm 650 marjinal sayı 4). Bu bağlamda, sözleşmenin hukuki sınıflandırması için belirleyici faktör, sözleşmeye göre, üretilen münferit parçaların mülkiyetini devretme yükümlülüğünün veya bir imalat yükümlülüğünün ön planda olup olmadığıdır (bkz. BGH, 22 Aralık 2005 tarihli karar - VII ZR 183/04 ve diğer referanslar); bu nedenle, örneğin otomatik temizleme makineleri için prototiplerin teslimi için geliştirme ve tasarım hizmeti için bir iş ve hizmet sözleşmesi kapsamında bir yükümlülük aranır (bkz. BGH, 6 Aralık 2005 tarihli karar - X ZR 41/05).

Soğutma suyu çıkış nozullarının seri parça olarak sipariş edilmesinden önce, taraflar, davacının 3 Nisan 2006 tarihli siparişi (Ek B 13) ile davalı tarafından bileşenin geliştirilmesi için bir sözleşme imzalamışlardır. Siparişin içeriği, soğutma suyu çıkışı için prototiplerin geliştirilmesi ve üretilmesidir.

Mevcut durumda, **soğutma suyu çıkış nozulunun tasarımı, bileşenin üretimi ve teslimatından bağımsız olarak genel başarı için belirleyici bir öneme sahiptir.**

BGB § 650 a.F. uyarınca sözleşmenin satış hukukuna tabi tutulması, davalının geliştirme ve imalat için üstlendiği yükümlülüğün önemini karşılamamaktadır.

Buna ek olarak, anlaşmaların kronolojik sıralaması, bir yandan geliştirme ve tasarım siparişi, diğer yandan seri üretilen soğutma suyu çıkış nozulunun üretimi ve teslimatı ile ilgili ayrı sözleşmelerin yapılmış olması da bu düşünceyi teyit etmektedir. Davacının görüşünün aksine, davalı, davacının 21 Temmuz 2006 tarihli mektubu ile (Ek K 2) [xxx] numaralı "NPP sonucu" (xxx] Ek B 106, B 111) ve davalının 24 Ağustos 2006 tarihli mektubu ile (Ek K 4) "NPP sonuç onayı" ile soğutma suyu çıkış nozulunun geliştirilmesi ile (sadece) görevlendirilmemiştir.

31 Mart 2015 tarihli beyanında davacı, 2005 yılı sonunda soğutma suyu çıkış nozulunun davalı tarafından geliştirilmesine karar verdiğini ve 14 Aralık 2005 tarihinde tasarım alanı

verilerinin iletilmesinden itibaren davalının soğutma suyu çıkış nozulunu kendi sorumluluğunda geliştirmeye başlayabildiğini belirtmektedir. Davacının 15 Şubat 2006 tarihli mektubunda [xxx] parça numaralı 130 prototip ile birlikte (test parçaları talebi - henüz sipariş yok) numune üretimi için bir teklif talep ettikten sonra, davalının 8 Mart 2006 tarihli soğutma suyu çıkış nozulları için prototip (numune) üretimi teklifi davacı tarafından reddedilmiştir. 03.2006 ve davacının 03.04.2006 tarihli [xxx] parça numaralı contalı ve contasız toplam 130 adet su çıkış nozulu siparişi üzerine davalı [xxx] parça numaralı parçanın prototipini (numunesini) üretmiştir (04.04.2006 tarihli Ek B 105, B 110 çizimi).

Böylece, teklif ve kabul yoluyla prototipin üretimi için bir sözleşme imzalanmıştır.

Sözleşme, 3 Nisan 2006 tarihli emirdeki (Ek B 13) atıf uyarınca, davacının o zamanki güncel versiyonunda (1/2004 tarihi itibarıyla, Ek K 257) yer alan "Motorlu Araçlar için Üretim Malzemesi ve Yedek Parça Satın Alma Şart ve Koşulları"na dayanmaktadır.

Prototip siparişi, daha önce davacı tarafından sağlanan belgeler temelinde bileşenin geliştirilmesini içeriyordu. Nisan 2006'da [xxx] parça numaralı prototipin üretimi için sözleşme imzalandığı sırada, davacının 21 Temmuz 2006 tarihli [...] numaralı müteakip NGS sözleşmesinde (Ek K 2) belirtildiği gibi, bir tedarik sözleşmesinin tüm temel noktaları üzerinde bir anlaşmaya varılıp varılmayacağı ve bir seri tedarik sözleşmesinin (satın alma sözleşmesi veya çok yıllık tedarik sözleşmesi) ve dolayısıyla soğutma suyu çıkış nozullarının üretimi ve tedariki için bir tedarik sözleşmesinin imzalanıp imzalanmayacağı belirsizdi.

Bir (ilk) prototipin geliştirilmesi ve üretilmesi amacıyla 2006 yılında akdedilen iş ve hizmet (eser) sözleşmesi, davacının 13 Şubat 2007 tarihinden itibaren (Ek K 170) sürekli olarak geliştirilen prototipler için verdiği siparişler ve bu siparişlerin prototiplerin ilgili gelişme durumlarında davalı tarafından kabul edilmesiyle devam etmiştir.

2. Davalı tarafından geliştirilen soğutma suyu çıkış nozulu gerçekten de kusurludur. Ancak, bu kusur davalının sorumlu olmasına yol açmamaktadır.

a) Davalı tarafından tasarlanan soğutma suyu çıkış bağlantısının tasarımı hatasız değildir. Soğutma suyu çıkış nozulünün kusursuz bir tasarımı, motorun silindir kapağına doğru şekilde vidalandığında vidalı bağlantıdan soğutma suyunun kaçmamasını gerektirir.

Davalı tarafından geliştirilen tasarım bu gerekliliği yerine getirmemektedir. Aksine, uygulamada, belirli bir çalışma süresinden sonra, soğutma suyu çıkış nozullarının sızdırmazlığı artık garanti edilmemektedir.

Bilirkişi, conta arızasının nedeninin, silindir kapağındaki soğutma suyu çıkış bağlantısının iki delikli vidalı bağlantısının kullanılmasıyla birlikte sızdırmazlık

oluğundaki bir I-halkası şeklindeki contanın doğal eğilme eğilimi olduğunu tespit etmiştir. Contanın sızdırmazlık oluşundaki doğal eğilme eğilimi, contanın eğilmesine yol açar ve bu da tasarım standardına kıyasla contanın sıkıştırılmasını azaltır. Kullanılan flanş silindir kapağına iki vida ile sabitlendiğinden, silindir kapağı üzerindeki soğutma suyu çıkış bağlantısının tanımlanmış bir eğilme eksenini oluşturur. Soğutma suyu çıkış nozülü şarj havası manifolduna bağlı olduğundan ve bu da motorun çalışması nedeniyle soğutma suyu çıkış nozülüne dinamik yükler aktardığından, soğutma suyu çıkış nozülünün silindir kapağına bağlantısı çalışma sırasındaki dinamik yükün frekansıyla sürekli olarak "eğilir". Zamanla bu dinamik yük, sızdırmazlık iyileştirmesinde sürekli bir azalmaya ve dolayısıyla eğik bir contanın arızalanmasına yol açar (dosyanın BI. 1929/3'ü). Bu nedenle soğutma suyu sızıntısının nedeni, silindir kapağına bağlantıda flanşın tasarımıyla ilgili olası bir eğilmesidir, bu da contanın eğilme ekseninin üstünde daha yüksek bir sıkıştırmaya ve contanın eğilme ekseninin altında daha düşük bir sıkıştırmaya neden olur. Contanın yiv içinde eğilmesi nedeniyle, flanşın silindir kapağına olan contasının sıkıştırılması, çalışma süresi boyunca dinamik yük altında o kadar azalır ki, gerçek çalışma koşullarında sızdırmazlık artık garanti edilmez.

Uzman, tasarımın uygunsuzluğunu ayrıntılı olarak açıklamıştır (BI. 1178/14 f. d.A.):

Tasarımla ilgili eğilme eğilimi ilk olarak beş vidaya etki eden yüklerin (şarj havası manifolduna bağlantı için üç vida ve silindir kapağına bağlantı için iki vida) hesaba katılmamış olmasından kaynaklanmıştır. Çalışma süresi boyunca kompresyondaki azalmayı hesaplayabilmek için, şarj havası manifoldunun dinamik yükleri tasarıma dahil edilmeliydi (BI. 1178/4 ff., BI. 1178/45, BI. 1338 f. d.A.). İkinci olarak, iki delikli flanş, sızdırmazlık halkasında dinamik bir kuvvet şantı anlamına gelir ve bu da contanın çalışma süresi boyunca dinamik olarak yüklenmesine neden olur. Ne plastik enjeksiyon kalıplama olarak soğutma suyu çıkış flanşı yüzeyi ne de silindir kapağı tamamen düz olarak üretilmez, bu nedenle her zaman eğilmeyi destekleyen üretimle ilgili bir düzensizlik vardır (BI. 1178/20 ff., BI. 1178/45, BI. 1340 f. d.A.).

Conta olarak, olukta tek başına stabil olmayan bir I-ring kullanılmıştır. Montaj sırasında yanıl hareketler meydana gelirse bu halka eğilebilir (dosyanın BI. 2172'si).

Soğutma suyu çıkış nozulunun kendisinde (dosyanın BI. 2172'si) - örneğin silindir kapağında bir delik ve soğutma suyu çıkış nozulunun flanşında merkezleme manşonları - (dosyanın BI. 1178/13, BI. 1178/27 vd., BI. 1178/41, BI. 1178/45, BI. 1341'i), montaj sırasında contanın doğal eğilme eğilimini sınırlayabilecek merkezleme önlemleri eksikti.

Daire, uzmanın uzmanlığına dayanan anlaşılır ve ikna edici açıklamalarını hükme elverişli bulmuştur.

b) Ancak, soğutma suyu çıkış nozülünün genel tasarımındaki bu kusur davalının sorumluluğuna yol açmamaktadır.

Kusurun nedeni iş sahibinin sorumluluk alanı içindeyse, kusur sorumluluğuna hükmedilemez. Kusur, iş sahibinin bağlayıcı şartnamelerinden kaynaklanıyorsa ve yüklenici herhangi bir denetim ve bildirim yükümlülüğünü ihlal etmemişse, yükleniciye yine sorumluluk atfedilemez. (bkz. Palandt/Sprau, BGB, 78. baskı § 633 Rn 4, § 645 Rn 7 ve diğer referanslar).

Yüklenici, müşterinin performans şartnamelerinin yetersiz olması halinde bilgi vermekle yükümlüdür.

Ancak, endişeleri bildirme yükümlülüğünün ön koşulu, şartnamelerdeki hataların fark edilebilir olmasıdır (bkz. Saarbrücken Yüksek Bölge Mahkemesi, 2 Haziran 2016 tarihli karar - 4 U 136/15 ve diğer referanslar). **İnceleme ve bildirim yükümlülüklerinin içeriği ve kapsamı, münferit olayın koşullarına, özellikle de iş sahibinin tavsiyelerine ve ticarete alışlageldiği üzere varsayılacak bilgi kapsamında yükleniciye sunması umulan uzmanlığına bağlıdır. İnceleme yükümlülüğü, makul olma ilkesi ile sınırlıdır** (bkz. MünchKommBGB/Busche, 7. baskı, § 634 para. 82 vd. ve diğer referanslar). **Uzmanlar ve müşterinin kendisi tarafından yapılan ön çalışmalar sadece bariz kusurlar için kontrol edilmelidir** (OLG Hamm NJW 2011, 237; Palandt/Sprau, loc. cit., Section 631 para. 18 ve diğer referanslar; Werner/Pastor, Der Bauprozess, 16. baskı, para. 2040 ve diğer referanslar). **Yüklenici, işverenin ilgili bilgiye sahip olduğunun varsayılabilir olduğu koşullara güvenebiliyorsa, bilgi daha az gereklidir** (bkz. OLG Zweibrücken, 20 Temmuz 2015 tarihli karar - [6 U 7/14](#) ve diğer referanslar).

Bu ilkeler temelinde, mevcut davada davalının kusur sorumluluğu bulunmadığı mütalaa edilmiştir.

aa) Mühür arızasına yol açan yapı kusurunun nedenleri davacının şartnamelerine dayanmaktadır.

Davacı açıkça soğutma suyu çıkış nozulunun plastik bir versiyonunu talep etmiş ve davalıya tam da bu nedenle başvurmuştur. Tarafların tartışmasız beyanlarına göre, davacı tarafından davalıya sağlanan montaj alanı veri seti, soğutma suyu çıkış flanşının sadece iki vida ile tasarlanmasını ve şarj havası manifolduna takılmasını öngörmüştür. Merkezleme cihazları montaj alanı veri setine dahil edilmemiştir. Conta da zaten davacı tarafından tasarlanmıştır.

Bilirkişinin beyanlarına göre, tüm detaylarıyla iki delikli flanş ve sızdırmazlık halkası ve sızdırmazlık halkasının boyutları, davalının devraldığı ilk durumda davacı tarafından belirtilmiştir.

Montaj sırasında contanın eğilmesini önlemek için bir merkezleme cihazının kullanılması, montaj alanı veri setinde öngörülmemiştir ve şartnamelerde buna izin verilmemiştir. Bir merkezleme cihazını hesaba katmak için motor tasarımında değişiklik yapmak gerekirdi. Davacı tarafından belirtilen yiv geometrisinin, genişliği yüksekliğinden daha küçük olan bir I-seal'i de karşılaması gerekirdi. Montaj alanı veri seti bir O-ring kullanımına izin vermemekteydi çünkü bu ya oluk yüksekliğinin azalmasına ya da oluk genişliğinin artmasına neden olacaktı ve soğutma suyu çıkış nozulunun kaplanması bu noktalarda dayanıklı bir yapı için çok ince olacaktı.

Bilirkişi, ikna edici bir şekilde, davacının aşağıdaki haklara sahip olmadığı sonucuna varmıştır.

Kurulum alanı veri setinin tasarımı ve şartname sayfasında belirtilen gereksinimler, yetersiz bir genel tasarım konseptiyle sonuçlanmıştır.

bb) Davacının şartnamesi de davalı için sadece öneri niteliğinde olmayıp bağlayıcıdır.

Davacının kendi beyanlarına göre, kendisi tarafından sağlanan kurulum alanı veri seti ve şartnamenin gereklilikleri davalının faaliyetleri için gerekli ön koşullardı ve bu nedenle sözleşmenin temelini oluşturuyordu. Şartnamenin 1.1 maddesine göre değişiklikler ancak davacının önceden yazılı izni ile yapılabilirdi.

cc) Davalının inceleme ve bilgilendirme yükümlülüğü bulunmamaktaydı.

Mevcut davada, yüksek düzeyde uzmanlığa sahip bir otomobil üreticisi olarak kabul edilmesi gereken davacı, motorun genel konseptinin yanı sıra kurulum alanı veri setini ve şartnameleri **davalı olmadan bağımsız olarak** geliştirmiştir. Bilirkişi raporundan da görülebileceği üzere, geliştirme sürecinin yalnızca son adımında yer alan davalı, bu nedenle davacının tasarım şartnamesinin uzmanlar tarafından hazırlandığını varsayabilirdi. Buna karşılık, enjeksiyon kalıplı parça üreticisi olarak davalı, soğutma suyu çıkış ağzının flanşı ile silindir kapağı arasındaki sızdırmazlık konusunda üstün bir bilgiye sahip değildi.

Aksine, davacının kendisi, flanş üzerinde üçlü vida bağlantısının gerekli görüldüğü 2 Ağustos 2005 tarihli müdahil taslağı temelinde şartnamelerinin yetersizliğine dair bir göstergeye zaten sahipti. Davacı, oluşturduğu tesisat alanı profilinde bu bilgiyi uygulamamıştır.

Davacının bu bilgiyi davalıya iletmiş olduğu da varsayılmaz. Aksine, davacı, davalının 2 Ağustos 2005 tarihli taslağı yalnızca hukuki ihtilaf sırasında aldığını kabul edilemez bir şekilde inkar etmiştir.

Davacı tarafından imalat veri setinde belirtilen genel konseptin yetersizliği de açık değildir. Aksine, bilirkişi, o zamanki teknik duruma göre, davacının veri setinde belirtilen tasarımın güvenilir ve kalıcı sızdırmazlık sağlayamayacağını açık olmadığını anlaşıyor ve ikna edici bir şekilde açıklamıştır. Bilirkişinin açıklamalarına göre, sızıntı sorununa yol açan mekanizmalar ve korelasyonlar, karmaşıklıkları nedeniyle bir uzman tarafından fark edilememiştir. Buna göre, hasar meydana geldikten sonra yıllarca çözüm bulunamamıştır. **Bilirkişi, 9 Eylül 2019 tarihli duruşmada, sorun üzerinde yoğun bir şekilde çalışılmasına rağmen, sorunun daha sonra tanınmış şirketlerin uzmanları tarafından birkaç yıl boyunca tartışılmış ve sorun giderilmiş olmasının, sorunun ilgili uzman çevrelerde tanınabilir olmadığı yönündeki değerlendirmesini kanıtladığını ikna edici bir şekilde belirtmiştir.**

Özellikle, bilirkişinin iki delikli flanşla ilgili ifadelerine göre, davalının endişelerini bildirme yükümlülüğüne yol açacak bariz bir kusuru yoktur. Üç delikli flanş kullanımını öngören bir DIN standardı da bulunmamaktadır. Tekniğin bilinen durumuna göre, flanş ile silindir kapağı arasındaki bölgedeki kritik bağlantılar bariz değildir. O zamanki teknik durum sızıntının meydana geleceğini göstermemektedir. Aynı durum, soğutma suyu çıkış flanşında merkezleme manşonları kullanarak montaj için bir merkezleme cihazı için de geçerlidir; bilirkişinin açıkladığı gibi, montaj alanı veri setine göre öngörülmemiştir ve şartnamelere göre izin verilmez. Karmaşık karşılıklı ilişkiler göz önünde bulundurulduğunda, bilirkişinin değerlendirmesine göre merkezleme manşonlarının kullanımının davalıya dayatılması gerekmemiştir.

Bu koşullar göz önünde bulundurulduğunda, davalının inceleme ve bilgilendirme yükümlülüğü bulunmamaktadır.

dd) Çalışma yüklerinin mevcut olmaması da davacının sorumluluğundadır.

Şartnamenin "2. Teknik gereklilikler" bölümünde, 2.4.3 altında titreşim ivmesine ilişkin bilgilerin acilen sağlanması gerektiği belirtilmiş ve "Titreşim motorunun [xxx] ölçüm sonuçları 08/2006 tarihinden önce olmamalıdır" (Ek K 175/16) ifadesi eklenmiştir. Bu durum, davacının en azından şartnameyi hazırlarken ve sunarken, soğutma suyu çıkış ağzının tasarımı için çalışma yüklerinin önemli olduğunu kabul ettiğini göstermektedir. Davacı, davalı tarafından soğutma suyu çıkış nozulunun geliştirilmesi sırasında şartnameye göre dikkate alınması gereken titreşim yüklerini davalıya sağlamadığının farkındaydı. Davacının buna rağmen [xxx] parça numaralı soğutma suyu çıkış nozulunu 21 Temmuz 2006 tarihli NPP sonucuyla seri parça olarak sipariş etmiş olması, davalının bakış açısından, davacının titreşim yüklerinin kusursuz tasarım için artık gerekli olmadığını varsaydığını göstermelidir, özellikle de davacının - şartnamenin 1.11. maddesinde belirtildiği üzere - genel sorumluluğunun bir parçası olarak motor test ünitelerinde ve araçlarda testler gerçekleştirdiği nazara alındığında... Davalı, çalışma yüklerinin de test sonuçlarına dahil edileceğini varsayabilirdi. Her iki tarafın da şarj havası manifoldunun titreşim yüklerini belirlemek için ölçüm sonuçlarını takip etmemiş

olması, bilirkişinin de açıkladığı gibi, o zamanki teknik durumun sızıntı sorunlarının ortaya çıkacağını göstermediğini ve her iki tarafın da o zaman titreşim yüklerinin önemini fark edemediğini göstermektedir (dosyanın Bl. 1348'i). Bu bakımdan, davalının daha üstün bir uzmanlığa sahip olduğu veya davalının bilgi avantajına sahip olduğu varsayılmaz.

Davacının, davalının işletme maliyetlerini bağımsız olarak belirleyebileceği ve belirlemek zorunda olduğu yönündeki görüşü kabul edilemez. Şartnamenin 2.4.3 maddesi altındaki pasajdan, bilgilerin davacı tarafından daha sonra sağlanacağı açıkça anlaşılmaktadır. Ölçüm sonuçlarının 08/2006 tarihinden önce beklenmemesi gerektiği şeklindeki ekleme başka türlü anlaşılabilir. Davacı buna uymamıştır. Spesifikasyon sayfasındaki tasarım şartnamelerinde, toplam beş vidadaki soğutma suyu çıkış nozülü tarafından hangi yüklerin absorbe edilmesi gerektiğinin belirtilmesi gerekirdi.

Bu yükler davalı tarafından anlaşılammıştır. Bilirkişinin 30 Kasım 2016 tarihli duruşmada açıkladığı üzere, şarj havası manifoldu şartnamesinden yalnızca soğutma suyu çıkış nozülünün silindir kapağına takılacağı iki vidaya etki eden yükler anlaşılmaktadır. Bilirkişinin açıklamalarına göre bilirkişi tarafından belirtilen yüklerin (dosyanın Bl. 1335 ve devamı) nasıl uygulanacağını belirlenebileceği 18 Aralık 2006 tarihli e-posta ile gönderilen şarj havası manifoldunun özelliklerine ilişkin ölçüm cihazlarının çizimi motordan ve şarj havası manifoldundan kaynaklanan dinamik yüklerin soğutma suyu çıkış nozuluna nasıl etki ettiğini belirlemek için kullanılabilir, soğutma suyu çıkış nozuluna ilişkin şartname sayfasında verilen spesifikasyona atıfta bulunmaz ve ancak davacının 5 Aralık 2006 tarihli bir mektupla soğutma suyu çıkış nozuluna ilişkin takımların üretimi için ön onay vermesinden ve davalıyı ilgili seri takımları üretmekle görevlendirmesinden sonra davalıya gönderilmiştir (Delil B 143). Buna ek olarak, bilirkişinin 9 Eylül 2019 tarihli duruşmasında da açıkladığı üzere, davalı, çalışma yüklerini bilseydi bile tasarımı sayısal olarak hesaplamak için kullanamazdı, çünkü böyle bir hesaplama mümkün değildi ve tasarımın yinelemeli geometrik değişikliklerle uzun bir deneysel süreçte gerçekleştirilmesi gerekirdi. Ancak bu durum davalı tarafından üstlenilmemiştir.

c) Ayrıca davacı tarafından, soğutma suyu çıkış ağzındaki sızıntının davalının olası bir bilgilendirme yükümlülüğünü ihlal etmesinden kaynaklandığı ne ileri sürülmüştür ne de açıkça görülebilmektedir.

Bu bağlamda, davacının davalıdan gelen ilgili bir endişe bildirimine - ister titreşim yüklerinin eksikliği ister genel yapının yetersizliği ile ilgili olsun - hiçbir tepki vermeyeceği ne ileri sürülmekte ne de açıkça görülmektedir.

Endişe bildirimine cevaben birden fazla kararın alınmasının mümkün olduğu durumlarda, işveren, usuli argümanları bağlamında, yüklenicinin gerekli ve özenli

açıklamaları yaptığı varsayımıyla, hangi varsayımsal kararı alacağını belirlemelidir (bkz. OLG Düsseldorf, 13 Aralık 2013 tarihli karar)

Davacı bunu yapmamıştır - özellikle de 28 Ağustos 2019 tarihli beyanında. Davacı, davalının ilgili referansına cevaben 21 Temmuz 2006 tarihli NPP sonucuyla (Ek K 2) parça numarası [xxx] olan soğutma suyu çıkış nozulunu sipariş etmeden önce titreşim yüklerini daha sonra tedarik edeceğini ileri sürmemektedir. Aynı durum, montaj için merkezleme cihazı olmadan iki delikli bir flanş kullanıldığında genel konseptin yetersizliğine atıfta bulunulmaması için de geçerlidir.

Aksine, söz konusu koşullar davacının, davalının genel konseptin yetersizliğine ilişkin ilgili endişelerine tepki vermeyeceğini göstermektedir. Örneğin, davalı, [xxx] denetimlerinin bir parçası olarak (önlemlerin durumu 21 Kasım 2011), soğutma suyu çıkış ağzında silindir kapağına giden arayüzde tespit edilen sızıntıyla ilgili olarak flanşa merkezleme pimlerinin eklenmesini önerdiğinde, davacı, o sırada sızıntı sorunlarının yeterince farkında olmasına ve diğer önlemlerin yeterli çözüm sağlamamasına rağmen bunu reddetmiştir. Ayrıca, daha önce de belirtildiği gibi, davacı müdahilin üç delikli flanşın gerekliliğine ilişkin tavsiyesini de uygulamamıştır.

3. Davalı ayrıca, soğutma suyu çıkış nozulu ile silindir kapağı arasındaki vida bağlantısı için iki burcun tasarımı ve soğutma suyu çıkış nozulunu şarj havası dağıtıcı borusuna sabitlemek için kullanılan iki vidadan biri için bir vida deliğinin boyutsal sapması nedeniyle meydana gelen zararlardan sorumlu değildir.

Bu kusurlar, talep edilen zararlar için nedensel değildir.

a) Bilirkişinin bulgularına göre, soğutma suyu çıkış nozulu ile silindir kapağı arasındaki vida bağlantısı için kullanılan iki burcun tasarımı, yapım çizimlerinde öngörülen tasarımdan sapmaktadır (Ek B 110 ila B 114). Burç, soğutma suyu çıkış nozulunun deliğinin tüm uzunluğu boyunca bastırılmamıştır, bu da çalışma sırasında soğutma suyu çıkış nozulunun flanşının eğilme eğilimine karşı koymaz ve sızdırmazlık halkası üzerindeki dinamik yükü artırır (Bl. 1178/16 ff., Bl. 1178/46, Bl. 1345 d.A.). Buna ek olarak, soğutma suyu çıkış nozulunu şarj havası manifolduna sabitlemek için kullanılan iki vidadan birinin çekildiği vida deliğinin konumu, davacı tarafından onaylanan tasarım çizimlerinden tartışmasız bir şekilde sapmaktadır.

b) Yüklenicinin eser ve hizmet sözleşmesi kapsamındaki sorumluluğunun teyit edilebilmesi için, davacının yüklenicinin alanında fiilen etkili hale gelen en az bir nedeni kanıtlayabilmesi gerekmektedir (bkz. OLG Hamm, 8 Şubat 2018 tarihli karar) Bununla birlikte, *conditio-sine-qua-non* formülüne göre, zararın nedeni yalnızca zarar iptal edilmeden göz ardı edilemeyecek durumlardır (BGH NJW-RR 2017, 329; Palandt/Grünberg, loc. cit., Bölüm 249 paragraf 25'ten önce).

c) Bu standartlara göre değerlendirildiğinde, mevcut davada herhangi bir nedensellik bağı bulunmamaktadır.

Bilirkişi tarafından sunulan ikna edici bulgularına göre, her iki kusur da conta arızasının nedeni değildir.

Soğutma suyu çıkış nozülünü silindir kapağına vidalamak için kullanılan burçların farklı bir şekilde tasarlanması sorunu ortadan kaldırmaya yetmeyecektir. Buna atfedilebilecek arızaların oranını belirlemek mümkün değildir.

Bilirkişinin açıklamalarına göre, vida deliğinin konumundaki boyutsal sapma da meydana gelen hasarın nedeni olarak kabul edilemez. Sadece hasarın meydana geldiği zaman üzerinde bir etkisi vardır, bu nedenle contanın ne zaman eğildiğine ilişkin ölçülebilir bir açıklama mümkün değildir. Bilirkişinin bulgularına göre, arızanın ana nedeni, silindir kapağındaki soğutma suyu çıkış nozulunun bağlantısında iki delikli vidalı bağlantı kullanılması ile birlikte contanın sızdırmazlık kanalında eğilme eğilimidir. Vidalı delik doğru konumda olsaydı bile, en iyi ihtimalle hafif bir gecikmeyle meydana gelen conta arızaları olurdu (BI. 1929/18, BI. 1929/4 f. dosya). Boyutsal sapma hasarın derinleşmesine yol açmamıştır. Sızıntının meydana geldiği zaman, talepte ileri sürülen zararların kapsamı ve miktarı ile ilgili değildir.

II.

Davalı ayrıca, 433, 434 para. ile bağlantılı olarak 651 a.F. maddesi uyarınca davacı ile akdedilen iş ve malzeme (istisna) sözleşmelerine dayanarak da sorumlu değildir. §§ 433, 434 para. 1 cümle 1, cümle 2 no. 2, 437 no. 3, 280 para. 1 BGB veya davacının satın alma şart ve koşullarının 10.1.b) maddesi uyarınca zararlardan sorumlu değildir.

1.

Yiv tabanlı soğutma suyu çıkış nozulu flanş yüzeyinin üretimle ilgili bir düzgünlük sergilediği doğrudur. Flanşın pürüzlülüğü sızdırmazlık halkası üzerindeki dinamik yükü etkiler, çünkü flanş yüzeyi ne kadar pürüzlü olursa, flanş iki cıvata arasında tanımlanan eksen etrafında o kadar fazla eğilebilir (BI. 1929/17 d.A.).

Ancak, bilirkişinin açıklamalarına göre, flanş düzgünlüğü ve oluk derinliği ile ilgili üretim hatası da meydana gelen hasar için nedensel değildir.

2.

Ayrıca, prototipin yetersiz genel tasarımı ve prototipin doğasında bulunan diğer kusurlar davalı tarafından seri olarak üretilen soğutma suyu çıkış nozullarında da devam ettiği için davalı tazminattan sorumlu değildir.

Tazminat talebi, 1. maddede belirtilen nedenlerden dolayı mevcut değildir ve bu bağlamda da geçerlidir. İş ve malzeme (istisna) sözleşmelerinde, teslim edilen kalemdeki kusurlar işverenin yanlış talimatlarından veya şartnamelerinden kaynaklanıyorsa ve yüklenici herhangi bir inceleme ve bilgi verme yükümlülüğünü ihlal etmemişse, yüklenicinin garanti yükümlülüğü de sona erer.

BGB §§ 651 S. 2, [442](#) paragraf 1 BGB hükümleri genişletilerek uygulanacaktır: Sadece müşteri tarafından sağlanan malzemedeki kusurlar müşterinin garanti haklarını azaltmaz, aynı zamanda Madde 645 (1)'de belirtilen veya bu hüküm kapsamına giren diğer olgular, yani özellikle de uygulama için yanlış talimatlar (Staudinger/Peters/Jacoby (2014), BGB, Madde 651 paragraf 23) dikkate alınır.

III.

Son olarak, davalı, hem iş ve hizmet sözleşmesinde (eser) hem de iş ve malzeme (istisna) sözleşmelerinde yer alan davacının satın alma hüküm ve koşullarının 10.1 c) maddesi uyarınca da davacıya karşı sorumlu değildir.

Davacının Satın Alma Hüküm ve Koşullarının 10.1 c) Maddesi uyarınca, davacı, kusurlu malların tesliminin ötesine geçen kusurlu bir görev ihlali durumunda, örneğin bilgi verme, tavsiye veya inceleme görevinin ihlali durumunda, bir kusurun neden olduğu dolaylı zararın tazmin edilmesinin yanı sıra, yasalara uygun olarak müşterilerine geri ödenen bir kusurun neden olduğu dolaylı zararın tazmin edilmesini talep edebilir.

Yukarıda belirtildiği üzere, davalı inceleme ve bilgilendirme yükümlülüğünü ihlal etmemiştir. Aynı durum, [BGB](#)'nin [241 \(2\)](#) maddesi anlamında yasal açıklama ve bildirim yükümlülükleri için de geçerlidir.

IV.

Bu nedenle dava tümüyle reddedilmelidir.

Davalının 22 Ağustos 2019 tarihli dilekçesine cevaben davacıya yazılı beyanda bulunma hakkı tanınmasına gerek olmadığına, zira kararın bu dilekçedeki yeni olgusal beyanlara dayanmadığına karar verilmiştir. Davanın reddedilmesi nedeniyle, davalıya davacının 28 Ağustos 2019 ve 4 Eylül 2019 tarihli yazılı beyanlarına yanıt verme hakkı tanınmasına da gerek görülmemiştir.

B

Yardımcı kararlar [91](#) (1), [101](#) (1), [269](#) (3) ve [709](#) sayılı ZPO Bölümlerine dayanmaktadır.

Bölge Mahkemesi Başkanlık Hakimi

Bölge Mahkemesi Hakimi

Bölge Mahkemesi Hakimi